

the fact that the *Journal of Applied Behavior Analysis* is the most widely read journal in the field.

It is also important to note that the *Journal of Applied Behavior Analysis* is the only journal in the field that is published by a non-profit organization, the Association for Behavior Analysis International (ABAI).

The *Journal of Applied Behavior Analysis* is a peer-reviewed journal, which means that all articles submitted to the journal are reviewed by other experts in the field before being accepted for publication.

The *Journal of Applied Behavior Analysis* is a leading journal in the field of behavior analysis, and it is an essential resource for researchers and practitioners alike.

The *Journal of Applied Behavior Analysis* is a journal that is dedicated to the advancement of the science of behavior analysis, and it is a journal that is committed to the highest standards of research and scholarship.

The *Journal of Applied Behavior Analysis* is a journal that is committed to the highest standards of research and scholarship, and it is a journal that is dedicated to the advancement of the science of behavior analysis.

The *Journal of Applied Behavior Analysis* is a journal that is committed to the highest standards of research and scholarship, and it is a journal that is dedicated to the advancement of the science of behavior analysis.

The *Journal of Applied Behavior Analysis* is a journal that is committed to the highest standards of research and scholarship, and it is a journal that is dedicated to the advancement of the science of behavior analysis.

The *Journal of Applied Behavior Analysis* is a journal that is committed to the highest standards of research and scholarship, and it is a journal that is dedicated to the advancement of the science of behavior analysis.

The *Journal of Applied Behavior Analysis* is a journal that is committed to the highest standards of research and scholarship, and it is a journal that is dedicated to the advancement of the science of behavior analysis.

The *Journal of Applied Behavior Analysis* is a journal that is committed to the highest standards of research and scholarship, and it is a journal that is dedicated to the advancement of the science of behavior analysis.

The *Journal of Applied Behavior Analysis* is a journal that is committed to the highest standards of research and scholarship, and it is a journal that is dedicated to the advancement of the science of behavior analysis.

The *Journal of Applied Behavior Analysis* is a journal that is committed to the highest standards of research and scholarship, and it is a journal that is dedicated to the advancement of the science of behavior analysis.

The *Journal of Applied Behavior Analysis* is a journal that is committed to the highest standards of research and scholarship, and it is a journal that is dedicated to the advancement of the science of behavior analysis.

The *Journal of Applied Behavior Analysis* is a journal that is committed to the highest standards of research and scholarship, and it is a journal that is dedicated to the advancement of the science of behavior analysis.

The *Journal of Applied Behavior Analysis* is a journal that is committed to the highest standards of research and scholarship, and it is a journal that is dedicated to the advancement of the science of behavior analysis.

The *Journal of Applied Behavior Analysis* is a journal that is committed to the highest standards of research and scholarship, and it is a journal that is dedicated to the advancement of the science of behavior analysis.

Tahsin Saraç

1 Ocak 1930'da Muş'ta doğdu. 1952'de Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Fransızca Bölümü'nü bitirdikten sonra Paris'e gitti, Sorbonne'da Fransız dili ve edebiyatı ile sesbilim üzerine öğrenim gördü. Dönüşünde Gazi Eğitim Enstitüsü'nde asistan, daha sonra da Fransız dili ve edebiyatı öğretim görevlisi oldu. 1963-1965 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu üyeliği yaptı. Tercüme Bürosu'nda üye olarak yer aldı. Türkiye Öğretmenler Federasyonu ikinci başkanlığını yapan Saraç, dönemin etkin meslek örgütü Türkiye Öğretmenler Sendikası'nın (TÖS) da kurucularındandır. *Tercüme*, *Türk Dili* ve *Çeviri* dergilerinin yazı kurullarında çalıştı. 12 Mart 1971 askeri darbesinden sonra siyasal düşüncelerinden dolayı iki kez gözaltına alındı, aklanarak salıverildi. Kasım 1971'de, Gazi Eğitim Enstitüsü Fransız dili ve edebiyatı öğretim görevliliğinden emekliye ayrılan Saraç, sonraki yıllarda serbest yazar olarak yazınsal ve kültürel çalışmalarına devam etti.

Saraç'ın ilk şiiri 1954'te *Varlık* dergisinde yayımlandı. 1956'dan sonra *Türk Dili* ve çeşitli öncü dergilerde çıkan şiirleriyle okur çevrelerinde tanındı. *Direnme*ler adlı şiir kitabıyla 1970'te TRT Şiir Kitabı Büyük Ödülü'nü kazandı. Fransızcadan Türkçeye (Apollinaire, Char, Bonnefoy, Soupault, Reverdy vb) ve Türkçeden Fransızcaya (Yunus Emre, Dağlarca, Asena vb) çeviriler yaptı. Ülkeler arasındaki kültürel etkinliklere katkılarında dolayı kendisine 1968'de Fransız hükümetince Ulusal Liyakat Nişanı, 1976'da da Macar hükümetince Endre Ady Nişanı verildi. Dönemin uluslararası alanda önemli etkinliğe sahip yazarlar örgütü Asya-Afrika Yazarlar Birliği'nin Tunus'ta yapılan 8. Kongre'sinde, "üstün estetik düzeydeki yapıtları yanında, yaşamı boyu emperyalizme, ırkçılığa ve sömürgecilığe karşı sürdürmüş olduğu ödünsüz savaşımdan dolayı" 1986 LOTUS Edebiyat Ödülü ile ödüllendirildi. *Ezgiler Ezgisi* adlı çevirisiyle 1963'te M.E.B. Üstün Başarı Ödülü'nü, *Günümüz Fransız Şiiri* adlı kitabı ile de 1964'te Türk Dil Kurumu Çeviri Ödülü'nü kazandı. Şiirleri birçok yabancı dile çevrildi, kitap olarak yayımlandı, dergi ve antolojilerde yer aldı. Saraç'ın uzun yıllara yayılan emeğinin ürünü *Büyük Fransızca-Türkçe Sözlük* (1. Basım 1976, Türk Dil Kurumu) kendi alanında vazgeçilmez bir kaynak olarak öğretim dünyasındaki önemini günümüzde de korumaktadır.

Türkçe sevgisini şiirinin yapı harcı olarak değerlendiren Tahsin Saraç, özenli ve arı sözcük seçimi, mimari kurguya önem veren yalın anlatımı, lirik çizimlerle beslediği imge zenginliğiyle toplumcu gerçekçi eğilimin özgün bileşimlerinden birini yaratmıştı. Özgürlük, kardeşlik, eşitlik umudu ve tutkusu; bu yolda mücadele ve kavga azmi; yaşama sevinci, sevmek ve sevi bağlılığı; çocuklara duyarlılık ve güven; çağın bütününü belirleyen haksızlıklar ve ölüm gerçekliği karşısındaki eksilmeyen acı, Saraç'ın şiir dünyasının başlıca eğilim ve temaları arasında yer alır.

Tahsin Saraç'ın Yapıtları

Şiir:

Bir Ölümsüz Yalnızlık (1964, 1978, 1989); *Güneş Kavgası* (1968, 1978, 1989); *Direnmeler* (TRT Şiir Kitabı Büyük Ödülü; 1973, 1978, 1989); *Güvercin Kasapları* (1978, 1989); *Bir Sevgiyi Görüntüleme* (1980, 1989); *Çıplak Kayada Çimlenmek* (1989); *Poèmes Choisis de Tahsin Saraç* (Ayhan Özden çevirisi, 1974).

Sözlük ve Dil:

Fransızca-Türkçe Büyük Sözlük (1976, 1985, 1989); *Fransızca-Türkçe Argo Sözlüğü* (1966); *Etude sur le Subjonctif en Français* (1962); *Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar Denemesi* (1, 2. TDK, bir yarkurul ile); *Fransızca-Türkçe Okul Sözlüğü* (1988).

Yabancı Dillerden Türkçeye Çeviriler:

René Char, *Şiirler* (1983); Sandor Petöfi, *Şiirler* (1973, 1978); Endre Ady, *Şiirler*; *Rimbaud'nun Mektupları* (1985); *Günümüz Fransız Şiiri* (Türk Dil Kurumu Çeviri Ödülü, 1964); *Çağdaş Fransız Şiiri Antolojisi* (1976); F. G. Lorca, *Yerma* (1964, 1982); F. G. Lorca, *Kanlı Düğün* (1966); J. Giraudoux, *Ezgiler Ezgisi* (1963); J. Giraudoux, *Truva Savaşı Olmayacak*; A. Adamov, *Profesör Taranne* (1964); A. Adamov, *Herkes Herkese Karşı*; F. Durrenmatt, *Beşinci Frank* (1978); C. Malaparte, *Kadınlar da Savaşı Yitirdi* (1965); J. P. Sartre, *Çark* (1964); A. Roussin, *Karı-Koca ve Ölüm* (1965); Claude Julien, *Amerikan İmparatorluğu* (1970); A. Camus, *İsveç Söylevi - Sanat Üzerine* (1965); Georges Astalos, *Matmazel Helsinki* (1988).

Türkçeden Fransızcaya Çeviriler:

Yunus Emre'den *Poèmes* (80 Şiir, 1973); F. H. Dağlarca'dan *Choix de Poèmes de F. H. Dağlarca* (1958), *Chanson d'Algérie* (1962), *Hiroshima* (1970); *Poètes Turcs Contemporains* (1962); M. Ş. Esendal'dan *Resquilleur* (26 öykü, Avrupa Konseyi Yayınları, 1971); Orhan Asenâdan *Les Dieux et les Hommes, Gilgamesh* (1961), *Les Portes* (1963); *Un Jeu Terrible* (İTİ Yayınları, 1974); *La Chasse au Chili, La Peur*; Sermet Çağan'dan *Fabrique Orthopédique* (İTİ Yayınları, 1968); Güngör Dilmenden *Les Orteils* (İTİ Yayınları, 1974); Adalet Ağaoğlu'ndan *Loto* (İTİ Yayınları, 1974).

Tahsin Saraç
Güneş Kavgası
Bütün Şiirleri

Ayrıntı: 1049
Şiir Dizisi: 16

Güneş Kavgası
Bütün Şiirleri
Tahsin Saraç

Yayıma Hazırlık ve Uygulama
Levent T. Gümüř, Hediye Gümen,
Esin Yetiř, Ceren Ataer, Derya Şahin

© Tahsin Saraç, 1989

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Tasarımı
Petek Yılmaz

Kapak Düzeni
Gökçe Alper

Desen
Kayıhan Keskinok

Baskı ve Cilt
Kayhan Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti
Merkez Efendi Mah. Fazılpaşa Cad. No: 8/2 Topkapı/İstanbul
Tel.: (0212) 612 31 85 - 576 00 66
Sertifika No.: 12156

Birinci Basım: Nisan 2017
Baskı Adedi 1000

ISBN 978-605-314-159-4
Sertifika No.: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hobzar Mah. Cemal Nadir Sok. No.:3 Cağaloğlu – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

twitter.com/ayrintiyayinevi

facebook.com/ayrintiyayinevi

instagram.com/ayrintiyayinlari

Tahsin Saraç
Güneş Kavgası
Bütün Şiirleri

Sunuş Tahsin Saraç'ın Sesi

André Gide'in bir sözü var:

“Anı yazmak, ölümden bir şeyler kurtarmaktır.”

Belki de bu yüzden seviyorum eskilerden söz etmeyi.

Tahsin Saraç'la 1984 yılında tanıştım. Bütün arkadaşlarım Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da bulunan sağlık ocaklarına tayin olurken benim payıma Ankara'nın küçük bir kasabasının sağlık ocağına gitmek düşmüştü. Şanslıydım. Hafta sonu Ankara kaçamaklarının bir tek sebebi vardı artık: Yeni tanıdığım şair, sanatçı ve aydınlarla daha sık birlikte olabilmek. En inanılmazı da Tahsin Saraç'la yaşanan uzun yemek masası sohbetleri.

1984 yılı. Özal'lı ve Evren'li yıllar. Tahsin Abi'nin tarrifiyle "İnsan yüceliğinin bir sınırının olduğı ama alçaklığına bir sınır çizilemediğı" yıllar. Lâkin masamız baskı, zulüm, korku ve sindirmenin tüm hoyratlığına karşın Ankara'nın ortasına kurulmuş bir güneş sofrasıydı. Tahsin Saraç da bu sofranın en cömert ve gür sesi:

*"Suçlamalar, korkutmalar, yasaklar denizini / Bir balına gibi yarıp bugünlere çıktım ben / Sen şimdi son ölümden yeşerdiğim dal benim / Koru yıllarca küllenmiş açlığımdan göveren / ..."**

Nitelikli edebiyat da galiba nitelikli hayat gibi bir şey! İnsan yaşadığı yere benziyor ve nasıl yaşarsa öyle de üretiyor çünkü. Ne düşünüyorsa öyle yaşıyor, nasıl görüyorsa öyle de yazıyor.

Saraç'ın şiirleri, ömrünü geçirmek istediğı bir üslup-tadır:

Sade, süssüz, açık ve samimi.

Şiiri çok seviyor ve izliyordum o yıllarda. Hâlâ da öyledir! Şiir acıyla, ümitle, heyecanla çırpındığım günlerin serin tesellisi, şifalı merhemiydi; bazen de bizzat kanatıcısı.

Şiirle ilk tanıştığım gün, "ilk şiir okuduğum" gün müydü, yoksa "ilk şiir yazdığım gün" mü, tam olarak bilmiyorum. Ama o an müthiş bir heyecan duyduğum kesin. Kelimeler canlıydı ya da ruhu vardı galiba kelimelerin. O zamana kadar sıradan bir hayatı sürdürmenin basit araçları gibi gözükten kelimeler, birden

* "Sen Üzre Dal Dal İniş", s. 61.

saklandıkları yerden çıkararak bana bambaşka dünyalar ve büyülü rüyalar sunmaya başlamışlardı. Pekâlâ hükmedebiliyordum kelimelere ve kimselere söyleyemediğim dertlerimi ima ile anlatmanın yolunu bulmuştum nihayet. Tahsin Saraç'ın yazdığı gibi:

*“Kara Kısrak duygulandı; buğu, buğu, ağlayacak / Ama hemen bir silkindi, bile di öfkesini: / Kara Kısrak yıkarak Soygun kalelerini / Tüm Sömürâğaların göbeğini nallayacak!”**

Saraç'ın şiiri ruh kardeşlerine gönderilen mektuplar gibidir. Yürek ferahlatan, yalnız olmadığınızı hatırlatan mektuplar, birlikte kurtulmayı ümit ettiğiniz kardeşlerinize yazdığınız.

Sabahattin Ali'nin “Ses” hikâyesini bilirsiniz. Konya'ya yaptığı bir yolculuk esnasında, mola verdikleri yere yakın bir inşaatta duyduğu sesin sahibini anlatır. Çalıştıkları çadırın önünde, ters çevrilmiş bir el arabasının üzerine oturarak saz çalıp türkü söyleyen Ali'den çok etkilenen yazar, “Ömründe bu kadar gür ve tatlı bir erkek sesi dinlemediğini” düşünür. Bir insanın gırtlığından bu kadar manalı ve sarsıcı sesler nasıl çıkmaktadır, hayret eder.

Ali, daha sonra Konya'dan Ankara'ya gelerek, genç yeteneklerin aranıp seçildiği bir konservatuvar sınavına girer. Sonuç hüsrandır. Yazar da dahil, herkes şaşırmıştır bu başarısızlığa. Sivaslı Ali sınavda başına geleni tek bir cümlede izah eder: “Ben o odada sesimi bulamadım...”

Evet, sesinizin duyulmasını istiyorsanız önce onu bulmalısınız. Ondan sonrası kolay. Tahsin Saraç'ın sesi

* “Kara Kısrak”, s. 78.

Mayakovski'nin ve Nâzım'ın sesi gibidir. Kendi trajik yapısının sesidir; ciğerinden gelen ses. Benzersizdir, gürül gürüldür; kısık sesle okunmaz:

*“Kara dağlar karanlığı göğüsler / Kalkar kartal kanatlar kayalardan / Ulu yalnızlığında dev soluklu Tek / Yaratılmış, tanrılara karşı.”**

Hadi, bu şiiri kısık sesle okumayı deneyin!

Tahsin Saraç'ın şiiri sesin şiiridir, avazın!

İnsanın dilini derdi belirler. Edebiyat, şiir ya da diğer tüm yaratıcı sanat dalları bu derdi anlatmanın peşine düşer. Edebiyat başka bir dünyanın (bu dünya gerçekten daha gerçek ve fantastik bir dünyadır) mümkün olabileceğini gösterir. Bu yüzden bir başkaldırıdır, isyandır. Başka bir gerçekliği icat eder ve okuyucusunu buna inandırır, duygularımızı harekete geçirerek dünyaya sahip çıkma cesareti kazandırır.

Tahsin Saraç'ın söyleyeceklerini de derdi belirliyordu kuşkusuz:

“Kıyım, kırım, kıtlık öyküleri dinlemek, ya da bunlara tanık olmakla geçti çocukluğum. Birinci Dünya Savaşı'nda, köpek eti yenmiş yollarda, bebeler donmuş ana kollarında. Ermenilerle kapışma sonra. Kent nüfusunun dörtte üçü Ermeni, dörtte biri Müslüman-

* “Karşı”, s. 23.

mış; kırk bin kişi gül gibi yaşayıp giderken, sonunda iş tam bir soykırıma varmış. Onca Ermeni'den yalnız üç ev kalmış. 1926 Şeyh Sait İsyanı. Birçoğu öldürülmüş suçlu suçsuz, sorgusuz sualsiz. Anlatırlardı, buzlu kış akşamlarında çay içerken, konuk gidilen her evde. Dinlerdim. 1935 Ağrı isyanı. Ardından yine bölgede candarma zulmü. 'Hükümet çağırıyor' diye evlerinden alınıp götürülen koca ya da babalarını sormaya gelen kadınların önüne çuvaldaki kesik başları tekmeleyip atarak, 'Hangisi, al kendin bul' demeler.. Anlatırlardı, buzlu kış akşamlarında, çay içerken konuk gidilen her evde. Dinlerdim...”*

Edebiyat muhalefettir, karşı çıkış ve başkaldırıdır. Edebiyatın verdiği cesaret, başka bir gerçeklik mümkün değilmiş gibi dayatılan ve giderek alıştırıldığımız despotik düzene ve onun kurumlarına karşı bir itiraza dönüşür. Bu da bizi utancımızdan ve bu utanca ortak olma ayıbından kurtarır:

*“Al bahar, yeşil yaprak / Titrerim ak yellerle dorukta kavak kavak. / Ben ozanım / Açlığın kan çizgisinde, ve taş dilsizliğinde / Değişip olurum hemen / Suskunluğun o sarı öfkesiyle / Kınında bekleyen soğuk bir bıçak.”***

Tahsin Saraç'ın şiiri toplumcu-gerçekçi dile yaslanan sahici bir şiirdir.

* *Türkiye Yazıları*, Şubat 1978, Sayı: 11, s. 22.

** “Ben Ozanım”, s. 92.

Edebiyatın konusu insanlığın ortak değerleridir. Acı, keder, coşku, hüznün, aşk, hayal kırıklığı, kıskançlık... İnsan var oldukça öykü de, şiir de, roman da var olacaktır kuşkusuz. Hattâ, teknoloji ve iletişimin gücüyle daha da önem kazanıp yaygınlaşacaktır. Okumak ve yazmak yaralı ruhlarımızı iyileştirmektedir çünkü.

*“Ezer güçsüzü en çıkmazında bungunluğun / Kurutur gülüşünü dudaklarında / Bir düzen, kapkaç. // Emekte yok yemekte var, bir sapak yönetim / Kuru çaylar üstündeki köprüden / Alır baç. // Deşememiş böğrünü demir dişli canavar / Çekilmiş yeşil sütü / Toprak kıraç. ... // Son barınak, yaşamın düşselleştiği evre / Ölüm, susku çöllerinde / Top ağaç. // Geçer bir bahar göğü içimden soluğunla / Sen, sevi dağlarımda / Yem-yeşil yamaç.”**

Tahsin Saraç'ın şiiri “geçmişe kök salan, çağını yansıtan ve güçlü bir geleceğe uzanan” bir şiirdir. Bu yüzden yerel, evrensel ve günceldir.

Galeano, “Edebiyat gerçekliği yorumlarken, yeniden keşfederken onu tanımamıza yardım eder. Gerçekliği tanımak, onu değiştirmeye başlamak için gereken ilk adımdır. Bizim adımıza döneme tanıklık eder edebiyat”** diyor.

* “Değintiler”, s. 117.

** Eduardo Galeano, *Biz Hayır Diyoruz*, Çev. Bülent Kale, Metis Yay., Ekim 2013, s. 55.

Belki de hiçbir şey faşizmin kol gezdiği günlerde bu coğrafyanın çocuklarının yaşadığı hayal kırıklığını ve başlarına geleni Tahsin Saraç'ın "Karşıyaka'nın Üç Gülü" şiiri kadar anlatamaz:

*"Kañçiçeęi skn arkalarından... / Açmış böğrünü hepsine ana sıcaklığında / Devrimin kankalesi Karşıyaka gmtlğ. / Ve gençlik günlerine doymamışlık dağından / Bakar, alınlar mavide ve göğüs hep namluda / Gezmiř-gl, Aslangl, İnanęl. // İnanç bir deliay ki yeşertir bir gün l. // Karşıyaka'nın  gl / Yürek dalıma gömülü / Karşıyaka'nın  gl / Tüm kañçiekleriyle / Gz pınarıma gömülü."**

Evet, doğru:

"lmdr kimileyin kavganın tek dl."

Edebiyat, hiç beklemediğiniz sonuçlara sebep olur, tahmin bile edemezsiniz. Sizi "geçici olarak zamandan eker alır, sonra daha iyi bir biçimde geri verir!"** İyileştirir, tahammül gücünüzü ve cesaretinizi artırır. Başımıza gelenler, bizden sonra da bu dünyayı yaşamaya devam edecek çocuklarımızın dilinde şiir ya da şarkı olacaktır.

Edebiyat çocuklarımızın söyleyeceği şarkıların kelimelerini taşıyacaktır, tıpkı Saraç'ın dizelerindeki gibi:

* "Karşıyaka'nın Üç Gl", s. 171.

** Eduardo Galeano, a.g.e.

*“Daha bir ballanır uyku / Çocuklar kardeş oldu mu /
Barışır artık kurt kuzu / Çocuklar kardeş oldu mu // Düş-
ler denizine doğru / Mutluluk bin yelken açar / Her yürek
bir altın pınar / Çocuklar kardeş oldu mu...”**

Ercan Kesal
Ocak 2017, İstanbul

* “Çocuklar Kardeş Oldu mu”, s. 201.